

„Mindannyian testvérek” Program – Afrika témahét

Az óraterv/tématerv/projekt készítő pedagógus:	Mari Kitti
Az óraterv/tématerv/projekt címe:	Bevezetés Afrika természetföldrajzába
Az óraterv/tématerv/projekt összefoglalója (2-5 mondat):	Az óra során a tanulók megismerkednek Afrika fontosabb (érettségi követelményi rendszerben feltüntetett) tájaival és vízrajzi elemeivel. Az óra célja a térképolvasási képesség és a logikai gondolkodás fejlesztése.
Korosztály/szint:	9. évfolyam
Időigény/tanóra:	1 óra

(Bevezetés Afrika természetföldrajzába)

Tevékenység	Időtartam	Munkaformák, módszerek	Eszközök, mellékletek
Előkészítési feladatok:			
1. óra			
1.1 Ráhangolódás			
Brainstorming Afrikához kapcsolódóan Mentimeter alkalmazás segítségével. A Mentimeterben a diát a kollégáknak önállóan kell létrehozniuk, ehhez segítséget az 2. sz. mellékletben találnak. Az elkészített diát kivetítve, a gyerekek a dián szereplő kód beírásával a Mentimeter.com-ra már hozzá is férnek a felülethez. A diákok által beírt szavak egyből szófelhő formájában megjelennek a kivetített dián.	5 perc	frontális osztálymunka tanári közlés, tanulói közlés	Mentimeter (2. sz. melléklet) projektor/okostábla Diasor (2. dia) okostelefonok
1.2 óra témája			
Afrika határai. A diákok önállóan, egy feladat megoldása kapcsán veszik át Afrika természetes határait. A feladat megoldása történhet egyénileg,	8 perc	egyéni vagy páros munka	Nyomtatott feladat (3. sz. melléklet)

„A 2024. évi „Mindannyian testvérek” Program-Afrika témahét oktatási anyag előkészítése a Hungary Helps Program támogatásával valósult meg.”

de párban is. A csoport előzetes ismeretei alapján eldönthető, hogy a feladatmegoldás közben engedélyezett-e az atlasz használata.		tanári közlés, tanulói közlés	atlasz projektor/okostábla Diasor (3. dia)
Ismerkedés Afrika tájaival a Melyik tájra gondolhattam? feladat keretében. A diákok leírásokat kapnak a tájakról. Ezeket az atlasz segítségével kell megfejteniük és megnevezniük a tájat. Feladatmegoldását követően tanári magyarázattal Afrika szerkezetének rövid átbeszélése. (Alacsony és Magas-Afrika → tájak: táblás vidék, ősföld)	8 perc	tanulók munkáltatása egyéni vagy páros munka tanulói közlés, tanári közlés	Tájak leírása (4. számú melléklet) Földrajzi atlasz projektor/okostábla Diasor (4. dia)
Az Afrikai-árokrendszer jövőjének értelmezése videóelemzéssel (https://www.youtube.com/watch?v=TYwEVyVGrmE). A videóelemzéshez segítő kérdések a 4. számú mellékletben találhatóak.	6 perc	tanulók munkáltatása egyéni munka tanulói közlés, tanári közlés	projektor/okostábla Diasor (5. dia) Kérdések (5. sz. melléklet)
Tájak a valóságban. A diákok feladata a kivetített képek alapján a látott táj megnevezése.	3 perc	frontális osztálymunka tanári közlés	projektor/okostábla Diasor (6-16. dia)
Afrika fontos vízrajzi elemeinek feldolgozása (Nílus, Kongó, Viktória-tó, Tanganyika-tó). A diákok párban dolgozzák fel a rájuk osztott vízrajzi elemet a kivetített szempontoknak megfelelően. Segítségként használhatnak okostelefont. A szerzett információkból rövid jegyzetet készítenek a füzetükbe. A feladat elvégzésére 6 percük van. Ezt követően önként jelentkező vagy a tanár által kiválasztott párok röviden elmondják a kapott eredményeiket.	13 perc	páros munka tanulók munkáltatása tanulói közlés	projektor/okostábla Diasor (17. dia)
Az órán tanultak összegzése, tanóra lezárása.	2 perc	tanári közlés	

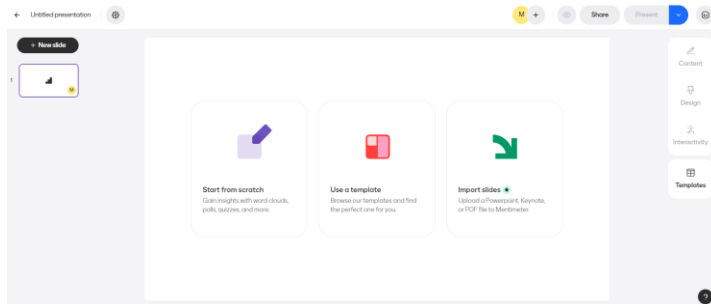
Mellékletek:

1. számú melléklet: Diasor

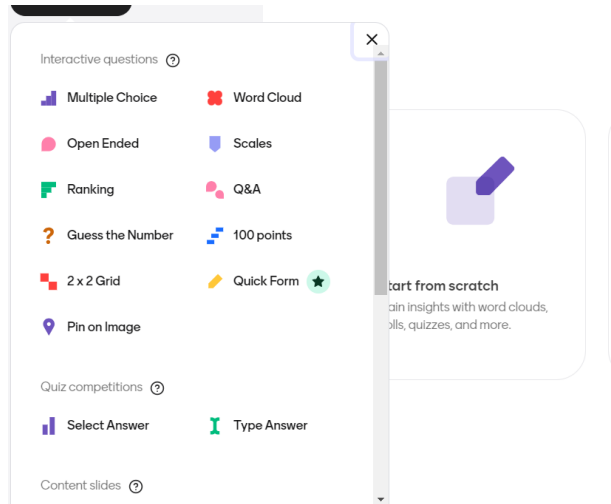
https://www.canva.com/design/DAGC5KNdBzE/iRAmXJ3fPIPMBH8SJhuI9g/edit?utm_content=DAGC5KNdBzE&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton

2. számú melléklet: Mentimeter alkalmazása

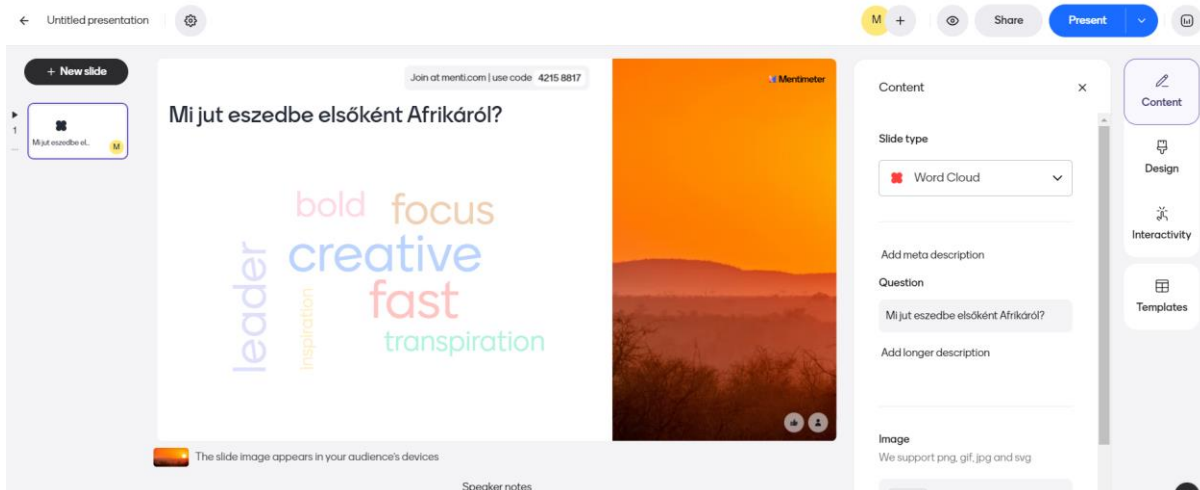
1. lépés: Regisztráció az alkalmazásba.
2. lépés: „New presentation” opció kiválasztása
3. lépés: „Start from scratch” opció kiválasztása

4. lépés: „Word cloud” opció választása

5. lépés: Dia formázása → Jobb oldalon lehet címet adni a diának, illetve háttérképet beilleszteni.

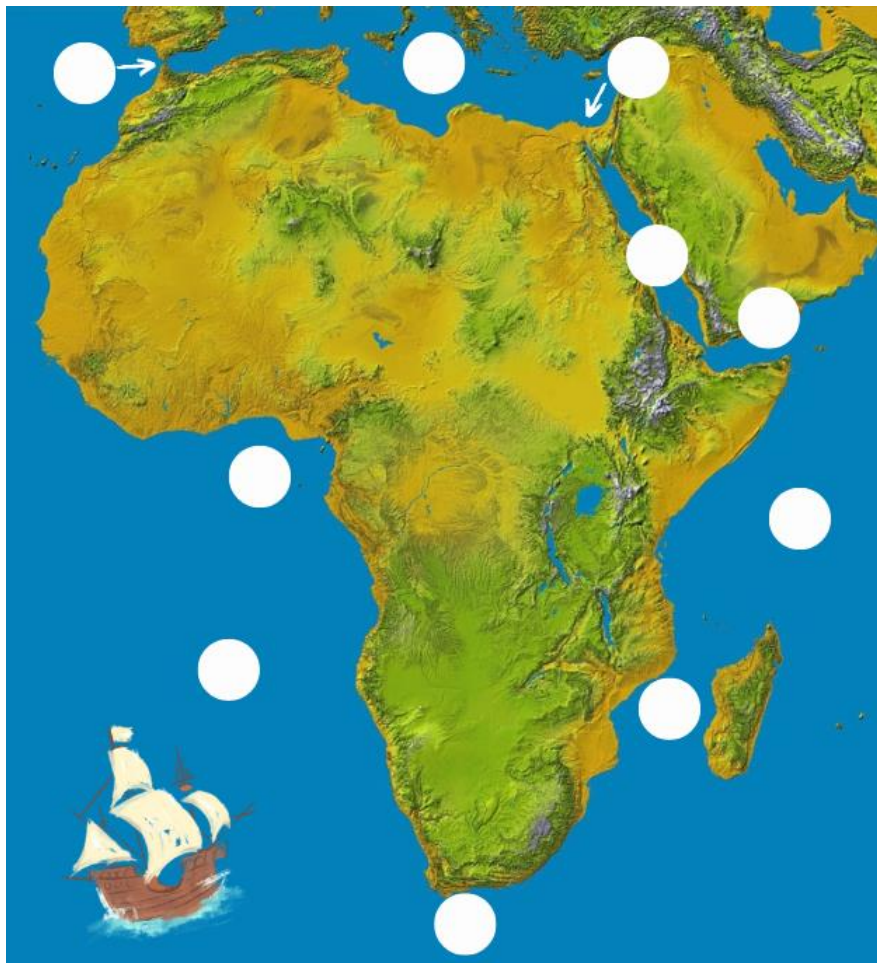
6. lépés: Órai alkalmazás. A tanórán a „Present” gombra kattintva lehet kivetíteni a gyerekeknek. Ha a Mentimeter.com-re beírják az így kivetített dián szereplő kódot, akkor már tudják is írni a válaszokat.

3. számú melléklet: Afrika határai

Egy magyar csapat elhatározta, hogy körbehajózza Afrikát. A kapitány pontosan jelölte az útvonalukat és részletes leírásokat is készített a naplójába. Ugyanakkor az út végén egy viharba érve összekeveredtek a napló bejegyzéseket tartalmazó lapjai.

- 1) Olvasd át a bejegyzéseket és fejsd meg, hogy mely vízrajzi elemekről készülhettek a leírások!
Írd az állítások mögé a pontozott vonalra a megfelelő választ!
- 2) Írd be az állítások betűjelét a megfelelő karikába a térképen!
  - a) A keskeny tenger vizét kóstolásra nem ajánlom, csak ha sóhiányban szendved az illető. Ritkán találkozunk ilyen sótartalmú vízzel (41‰). .....
  - b) Ezen a ponton áthajózva, szempillantás alatt már egy másik óceánon találtuk magunkat. ....
  - c) Ezen az óceánon áthajózva haladtunk el a félsziget mellett, amelyet Afrika szarvának is neveznek. ....
  - d) Herkules oszlopai között áthajózva jártunk a legközelebb Európához. ....
  - e) A gyönyörű öbölben hajózva áthaladtunk a greenwichi délkör és az Egyenlítő metszéspontján. ....
  - f) Utunk nagy részét már a hátunk mögött tudtuk, amikor egy éles kanyarral nyugatra fordulva egy újabb öbölbe érkeztünk. ....

- g) Nagy utat tettünk meg ezen az óceánon. Ugyan az élelem miatt nem kellett aggódnunk, hiszen halban ez a leggazdagabb óceán, viszont kormányosunk figyelme nem lankadhatott, hogy tudjuk tartani a déli irányt. ....
- h) Kihajózás előtt elköltöttünk egy rendkívül ízletes vacsorát. Ugyan már most hiányzik az olasz pizza, de körutunk végeztével újra megízlelhetjük. ....
- i) Ugyan szívesen simogattunk volna gyűrűsfarkú makikat, erre most nem volt időnk. Így csak csendesen elhajózáztunk a Föld 4. legnagyobb szigete mellett. ....
- j) Utunk legnagyobb kihívása a mesterségesen kialakított, mindössze 300 méter széles átjárón való átkelés volt. Szerencsére 2015-ben kibővítették az útvonalat, így már nem csak egyirányú közlekedés valósulhat meg a területén. ....

4. számú melléklet:

Egy utazási iroda honlapján nézelődtök, hogy milyen hova látogassatok el afrikai körutazásokat alkalmával. De sajnos az ajánlások mellől eltűntek a tájak nevei. Fejtsétek meg, hogy a leírások mely tájakra utalnak! A megfelelő táj nevét írjátok az állítás mögé! (Egy földrajzi név kimarad!)

1. Ezen tájról délkeleti irányba tekintve láthatjuk Afrika óidei rögösödött hegységét.
2. Ezen a tájon járva érdemes talajmintát gyűjteni, hiszen laterittalaja gyönyörű vörös színben pompázik. Ha szerencsések vagyunk, akkor mintavétel közben még maniókát is találhatunk.
3. Ha Afrikába látogatunk, akkor kötelező egy túrát tenni az Eurázsiai-hegységrendszer egyetlen afrikai tagján is.
4. Ha szeretnénk hóval találkozni, akkor másszuk meg Afrika legmagasabb csúcsát.
5. Ha erre a tájra látogatunk, akkor érdemes felkészülni a szélsőségekre, hiszen nyáron 10 mm alatt van a csapadékmennyiség, míg napközben a hőmérséklet 40 °C fölé is emelkedhet.
6. Túrázóknak ajánlott a Magas-Afrika részét képező táj ormainak megmászása, hiszen innen a legjobb a kilátás a brit királynő nevét viselő tóra.
7. Ezen tájra látogatva részt vehetünk egy igazi safarin. A táj további érdekessége, hogy neve megegyezik egy afrikai ország nevével is.

Megoldás:

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Dél-afrikai-magasföld	Kongó-medence	Atlasz	Kilimandzsáró	Szahara	Kelet-afrikai-magasföld	Szudán	Etióp-magasföld

5. számú melléklet:

- a) Hány részre fog szakadni Afrika? Melyek ezek? *2 db, Nubiai-lemez, Szomáliai-lemez*
- b) Hány éven belül várható Afrika szarvának a leszakadása? *millió évek (kb 10 millió év)*
- c) Mely országokon húzódik végig az árokrendszer? *Etiópia, Kongói Demokratikus Köztársaság, Kenya, Uganda, Ruanda, Burundi, Zambia, Tanzánia, Malawi, Mozambik*
- d) Mekkora távolságra távolodnak el egymástól a lemezek egy év alatt? *6-7 mm*

„A 2024. évi „*Mindannyian testvérek*” *Program-Afrika* témahét oktatási anyag előkészítése a *Hungary Helps Program* támogatásával valósult meg.”